

Diners públics i ciutadania al País Valencià

La ciutadania al llarg de l'any i de diferents maneres, directes i indirectes, paga impostos. Seguir la pista a aquests diners, saber on arriben i a què es destinen és ben complicat, tenint en compte que hi ha diferents nivells d'administracions, que cadascuna té una capacitat de recaptació distinta i que després hi ha una redistribució segons les competències i altres variables. Tot i això, farem l'intent d'explicar-ho.

01 La descentralització i el recorregut dels nostres impostos

ANNA GIMENO

En els últims vint anys, s'ha desenvolupat, simultàniament, un procés de descentralització político-administrativa i un procés de "centralització". El primer s'ha fet de l'administració central cap a les administracions autonòmiques i locals, en el marc de la Constitució espanyola de 1978 i els diferents Estatuts de les Comunitats Autònomes. El segon ha tingut lloc cap a la Unió Europea (UE), segons els tractats d'adhesió i els diferents tractats constitutius de la UE. És a dir, s'ha practicat la lògica de la "governança" que s'adiu amb el principi de la subsidiarietat: cada competència ha d'anar al nivell administratiu que siga més útil - el més proper al ciutadà però que siga, alhora, el més eficient.

La descentralització permet, en general, una major eficiència en la prestació dels serveis públics i, en conseqüència, ajuda a elevar el nivell de vida de la ciutadania. També permet una aproximació del nivell de presa

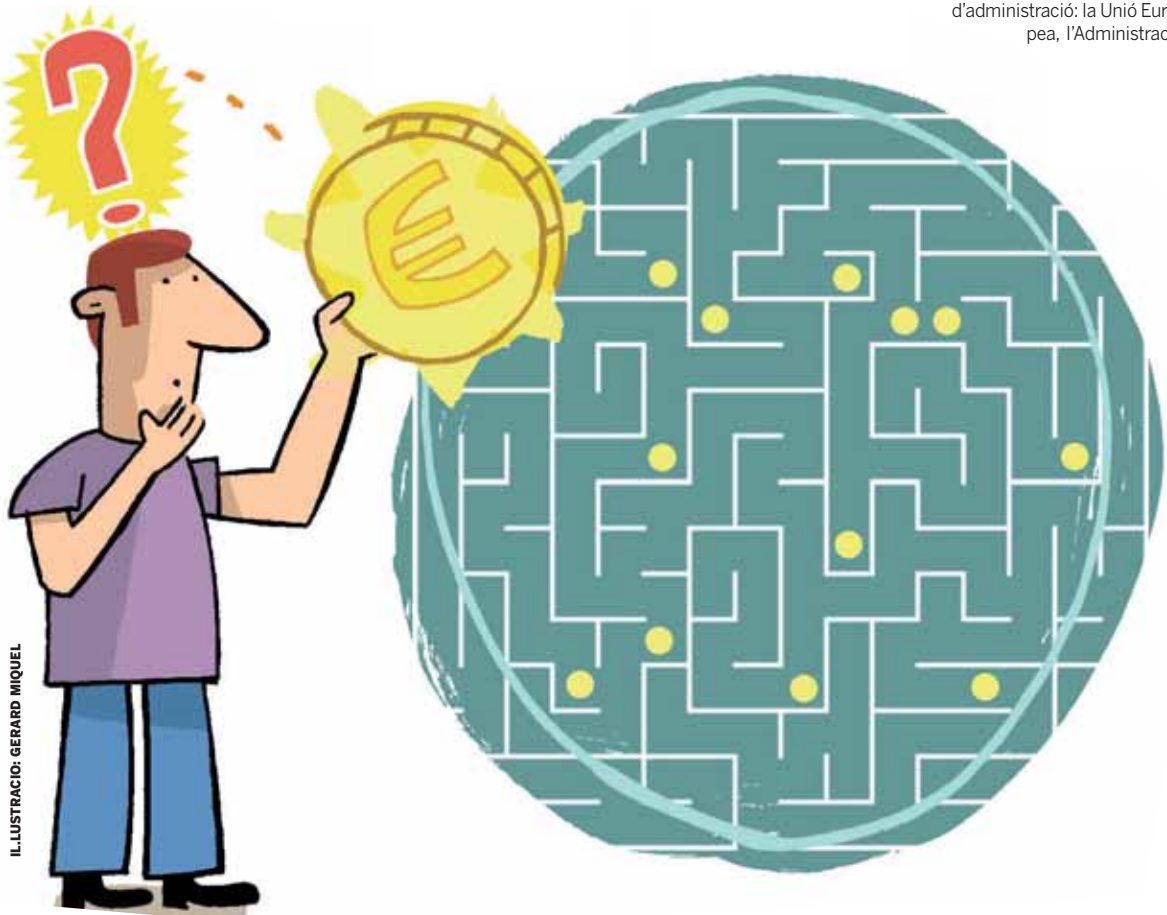
de decisions als ciutadans i, per tant, un reforçament del sistema democràtic, que, en tot cas, no deixa de ser un procés ben complex.

Aquest procés inevitablement ha tingut un important impacte en els pressupostos de les diferents administracions de forma que les administracions que reben competències han anat augmentant els seus recursos financers paulatinament mentre que l'administració central espanyola ha anat perdent pes relatiu en el total de la despesa pública.

MES AUTONOMIA POLITICA QUE FINANCERA. En l'actualitat, segons els Pressupostos Generals de l'Estat (PGE) per a 2007, les corporacions locals gestionen el 13% de la despesa pública d'Espanya, el conjunt de les comunitats autònomes gestionen el 36% de la despesa pública del país i, de la resta, el 29% correspon a la caixa de la Seguretat Social i el 22% que resta el gestiona l'administració central i els seus organismes. Això vol dir

que, tot i que ha hagut un important traspàs de recursos, les administracions més pròximes als ciutadans no arriben encara a gestionar el 50% de la despesa pública i, més encara, si es té en compte l'important volum de competències assumides per les Comunitats Autònomes, és evident que el procés d'autonomia política s'ha desenvolupat més ràpid que el d'autonomia financera. De fet, actualment, l'administració central espanyola continua sent la gran destinatària dels impostos malgrat la pèrdua de la competència en la gestió de despesa pública tan important com l'educació, els serveis socials o la sanitat. En contrast, l'administració local, la més propera al ciutadà i la que rep més directament les seues demandes de serveis és la que menys autonomia política i financera té. Esperem que, tard o d'hora, participe en un segon procés de descentralització en ambdós sentits.

LES COMPETÈNCIES DE LES ADMINISTRACIONS. Els valencians disposen de quatre nivells d'administració: la Unió Europea, l'Administració

IL·LUSTRACIÓ: GERARD MIQUEL

central espanyola, la Generalitat Valenciana i l'administració local (ajuntaments i diputacions provincials).

Actualment, les corporacions locals es centren en la producció de bens i prestació de serveis públics més pròxims al ciutadà com la seguretat ciutadana, l'urbanisme, la cultura o el benestar comunitari, el subministrament d'aigua potable i la recollida i depuració de les aigües residuals de les llars, la recollida de fem, l'enllumenat públic, la regulació del trànsit urbà i moltes altres de caràcter social així com la planificació urbana del municipi.

Les Comunitats Autònomes, per la seua banda, tenen, efectivament, les principals competències en matèries bàsiques de l'anomenat Estat del Benestar, com l'educació, la sanitat i els serveis socials així com determinades infraestructures -carreteres d'àmbit autonòmic i ports de segons ordre, entre altres- que, tot plegat, absorbeix la major part dels seus pressupostos.

L'administració central i els seus organismes es fan càrrec fonamentalment dels serveis públics bàsics de justícia, defensa, seguretat, infraestructures d'àmbit nacional, la regulació econòmica general i alguns àmbits de la despesa social com la protecció de la desocupació i el foment de l'ocupació. A més, destina una part important del seu pressupost (el 37% en 2007) a fer transferències financeres a les administracions territorials (autonòmiques i locals) perquè aquestes puguen fer front a les seues despeses donat que els impostos propis no hi arriben. En aquest sentit, en 2007, l'administració central destinarà 42.741 milions d'euros a les comunitats autònomes (un 10,2% més que en 2006) i 14.390 milions d'euros a les entitats locals (un 7,4% més que en 2006).

La Unió Europea té competència en matèria duanera, monetària, agrícola, de cohesió territorial i social i de regulació bàsica en moltes altres matèries. La UE fa servir les administracions dels estats membres com a administració perifèrica pròpia (la UE només té "administració central" a Brussel·les) i sol finançar els projectes de despesa sobre el territori sempre en règim de cofinançament amb alguna altra de les administracions i/o agents privats.

ELS DINERS D'EUROPA. La Unió Europea es finança amb els anomenats recursos propis tradicionals -procedents dels drets duaners i dels gravàmens d'origen agrari-, el 0,5% de la base de l'IVA recaptat pels estats membres

i les aportacions directes d'aquests estats en proporció a la Renda Nacional Bruta respectiva -per la diferència entre el total de despesa i la resta dels ingressos europeus, ja que els pressupostos de la UE no poden presentar dèficit-.

L'Estat Espanyol ha mantingut des de la seua incorporació a la UE un saldo positiu, és a dir que ha rebut més diners dels que ha aportat. També en particular la Comunitat Valenciana s'ha beneficiat ampliament dels fons europeus ja que fins 2006 ha sigut considerada "Regió Objectiu 1". A partir d'ara a la Comunitat Valenciana hi haurà probablement una reducció d'eixos fons. La raó és que el montant més important procedia dels fons estructurals assignats a les "regions objectius número 1", les que tenien una renda per càpita menor del 75% de la mitjana europea, i la valenciana ha deixat d'estar compresa en aquest concepte. Tot i això, almenys fins l'any 2013, la Comunitat Valenciana continuarà rebent fons amb seguretat per aquest concepte -en virtut d'un acord signat l'any passat amb el govern socialista espanyol que ha fet possible que la recepció d'aquest tipus de fons no es talle enguany, com estava disposat anteriorment, sinó que vaja reduint-se progressivament fins al 2013-.

Del programa encara vigent 2000-2006 de la UE, la Comunitat Valenciana rebrà enguany 189 milions d'euros i del programa 2007-2013 rebrà més de 150 milions d'euros, també enguany, segons consta al document dels Pressupostos de la Generalitat Valenciana. A aquests ingressos es podran sumar també les ajudes que encara pot rebre la Comunitat Valenciana en aquest període i més enllà, pel seu dèficit en infraestructures i en innovació tecnològica, dos qüestions que són prioritàries en els nous objectius de la UE, especialment l'objectiu de "Competitivitat i Ocupació", per al que es destinaran quantiosos fons, i respecte del que la Comunitat Valenciana encara pot justificar un important retard i, per tant, una necessitat d'ajuda econòmica.

ELS DINERS ESPANYOLS I LES COMUNITATS AUTÒNOMES. L'administració central espanyola es finança amb impostos directes -com el IRPF, l'Impost de Societats i l'impot sobre el patrimoni-, amb impostos indirectes -l'IVA i alguns impostos especials com el d'hidrocarburs i el de tabac, entre d'altres-, algunes taxes i les transferències que reb de la UE com els fons de cohesió, des-

IL·LUSTRACIÓ: GERARD MIQUEL

En 2007 l'administració central destinarà 42.721 milions d'euros a les comunitats autònomes

tinats específicament a infraestructures i medi ambient.

El finançament de les comunitats autònomes, per la seua banda, ha sigut motiu de debat pràcticament des de la transició política perquè l'administració central conserva la recaptació dels impostos més importants -hui en dia el gran recaptador encara és l'administració central- i això li atorga un poder sobre les comunitats autònomes que no es correspon amb el procés de trans-

ferència de competències i d'autogovern que ha vingut completant-se en els darrers anys.

La polèmica s'ha centrat especialment en la forma de calcular la distribució dels recursos des de l'administració central cap a les autonomies, perquè no és el mateix fer el càlcul segons la població (que beneficia a les autonomies més poblades) que tenir en compte altres variables com el nivell de retard econòmic o l'edat de la població, la superfície del territori, la dispersió dels habitants, la insularitat o el nivell de contribució econòmica de cada comunitat autònoma a les arques de l'administració central i a l'economia espanyola, entre altres. Però ara aquesta ja no és la discussió principal. En l'actualitat,

Continua en la pàgina següent >>

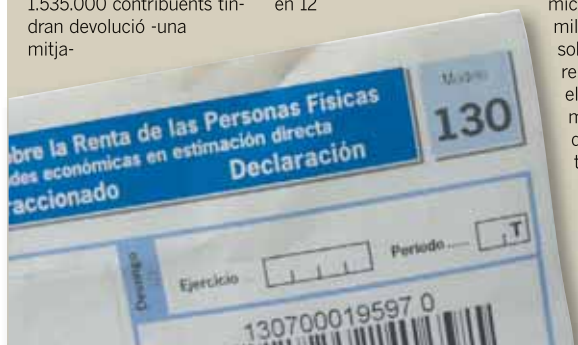
Previsions de la campanya irpf 2006

L'Agència Tributària preveu rebre 2.053.000 declaracions de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques (IRPF) en la Comunitat Valenciana corresponents a la campanya 2006, el que significa un increment d'un 5,4% -99.000 declaracions- respecte de 2005. Segons les estimacions d'Hisenda, 1.535.000 contribuents tindran devolució -una mitja-

na de 727 euros- xifra que creix un 3,79%, mentre que les declaracions de l'IRPF a ingressar seran 498.000, un 9,47% més que l'any passat. En esta campanya de renda, segons el delegat Especial d'Hisenda en la Comunitat Valenciana, Inocente Altozano, la quota total a tornar superarà en 12

milions d'euros a la quantitat total a ingressar. El termini per a presentar la declaració finalitza el 2 de juliol.

Per la seua part, la Directora de Tributs de la Generalitat Valenciana, Araceli Muñoz, ha indicat que el Consell preveu la recaptació de 2.000 milions del tram autonòmic de l'IRPF i 165 milions de l'Impost sobre Patrimoni, que representen el 24% i el 1,76%, respectivament, dels ingressos de naturalesa tributària de l'Administració Autònoma.

Objecció a la despesa militar

Des de 1982 diferents grups pacifistes i antimilitaristes venen desenvolupant una campanya de desobediència civil pacífica amb la finalitat de reclamar la eliminació de les despeses militars dels pressupostos generals de l'Estat espanyol, i reivindicar un destí per a aquests diners "coherent amb valors de solidaritat, pau i justícia". La campanya anima els ciutadans a no sostenir la despesa militar negant-se a pagar en la Declaració de l'IRPF una quantitat igual a la que en proporció va destinada a aquests fins en els Pressupostos Generals de l'Estat i ingressant la quantitat "desgravada" en un projecte social, per demostrar que no hi ha afany de defraudar. El 2007, al voltant de 23.000 milions d'euros, el 12% del total dels pressupostos de l'Estat, han estat assignats a finalitats militars, repressives o armamentístiques, segons dades d'Alternativa Antimilitarista-MOC. La despesa esmentada no correspon únicament al

pressupost del Ministeri de Defensa sinó que es troba repartida en partides de diferents ministeris i supera en 7 vegades a la destinada a Indústria i Energia, és 13 vegades superior a la d'Agricultura, Pesca i Alimentació i 32 vegades superior a la de Sanitat i Consum. Els que enguany s'hagen sumat a la campanya d'objecció, hauran afegit a les caselles de "Retencions i altres pagaments a compte" el concepte Objecció a la Despesa Militar i s'hauran desgravat de la quota resultant de l'autoliquidació la xifra del 12%, per a no contribuir a eixe percentatge de despesa militar. La xifra estalviada l'hauran ingressat en un projecte social i hauran inclòs el rebut en el sobre de la seua declaració d'IRPF amb una carta dirigida al delegat d'Hisenda explicant els motius de l'acció, perquè no hi ha voluntat d'amagar l'acció sinó de mostrar-la. Els principals programes d'investigació pública espanyola "són armamentístics, intervencionistes i

ofensius. L'avió de combat Eurofighter, les fragates F-100, el submarí S-80, l'Helicòpter d'atac Tigre, el tanc Leopard, l'avió de transport militar A400M, entre d'altres, reben enguany quasi 1600 milions d'euros de diners públics, cinc vegades més que la investigació sanitària, el doble que les universitats per a investigar, vint vegades més que la investigació agrícola", assegura Alternativa Antimilitarista-MOC. L'objecció a la despesa militar és una acció de protesta i no està reconeguda legalment encara. En la pràctica en un percentatge molt menut de casos, Hisenda acaba reclamant els diners desviats a projectes socials. En l'exercici 2006, a València ciutat es coneix que almenys 80 persones han fet enguany objecció fiscal, tot i que l'organització sap que és possible que un 50% de la gent que la fa no els ho comuniquen. També hi ha campanya d'objecció a Elx i Alacant on 40 persones ja han notificat que han fet l'objecció fiscal. A Catalunya, on és la campanya més forta, en 2003 arribà a superar les 1400 declaracions d'IRPF amb objecció a la despesa militar i a la resta de l'Estat la xifra es mou entre 1500 i 2000 persones.

>> Vé de la pàgina anterior

s'utilitza una fórmula multivariable que té en compte tots els factors mencionats de població, edat, dispersió i insularitat, entre altres, i el que realment és motiu de debat no són tant les variables aplicades com la ponderació de les mateixes, és a dir quina importància o pes relatiu se li atorga a cadascuna per a calcular les quantitats a assignar.

S'ha de dir que el model de finançament autonòmic, recentment motiu de nova polèmica i de petició de revisió, també està servint al govern valencià del Partit Popular com excusa per justificar la falta d'inversions en serveis públics que, d'altra banda, segons les xifres del Pressupost de la Generalitat Valenciana, ben be podrien haver-se realitzat. De fet, el govern valencià està culpant del deteriorament de la qualitat de la sanitat valenciana a l'increment de la immigració i per tant a que hi ha més usuaris de la sanitat pública, i no tant a la seua pròpia ineficàcia o al seu desinterès per les inversions sanitàries i amaga interessadament l'acord de finançament addicional de la sanitat signat en 2005 en la II Conferència de Presidents, amb el govern socialista.

És cert que el model actual de finançament es basa en la població de 1999 i que cal una revisió perquè la població ha augmentat però el model va ser aprovat en 2001 pel president José María Aznar i les dificultats per a revisar la variable de la població tenen el seu origen en l'interès de Eduardo Zaplana en dificultar-la. A més, no deixa de ser contradictori que d'una banda el govern popular valencià es queixe a Madrid de que necessita diners per al finançament sanitari i d'altra banda estiga suprimint impostos valencians com si els diners ens sobraren.

S'ha de dir a més que resulta del tot injust i fals raonar les deficiències de la sanitat pública en raó dels immigrants. El 10% dels cotitzants a la Seguretat Social són estrangers i realitzen una aportació prevista per a 2007 de 8.000 milions d'euros, tot el superàvit previst de la Seguretat Social per a enguany. Per cada pensionista estranger hi ha 30 treballadors estrangers cotitzant mentre per cada pensionista espanyol hi ha 2'6 treballadors espanyols cotitzant.

LES FINANCES DE LA GENERALITAT VALENCIANA. A la

Comunitat Valenciana, el finançament de la Generalitat prové de tributs cedits completament per l'Estat i sobre els que té competència normativa (per exemple el impost de patrimoni o el de transmissions patrimonials) i d'altres tributs sobre els quals la Generalitat no té aquesta competència -o en té una competència marginal- tot i que pugne rebre una bona part del seu montant (per exemple el 33% de l'IRPF o 40% de l'IVA). A aquests ingressos es sumen les transferències finalistes de l'Estat (que en 2007 seran, entre altres, 22'4 milions d'euros per a l'atenció a les persones dependents i 11'2 milions d'euros per al Pla d'Integració Social dels Immigrants) així com el rendiment del patrimoni propi de la Generalitat, les operacions financeres (l'endeutament propi), les taxes (del joc, per exemple) i els preus públics d'alguns serveis (per exemple menjadors escolars). També s'han de sumar els diferents fons de l'Estat per a les Comunitats Autònomes que tracten de compensar determinades i diferents deficiències (Fons de suficiència, Fons de compensació interterritorial, Fons de rendelativa, Fons de garantia de mínims, entre d'altres) i, finalment, les transferències dels Fons procedents de la Unió Europea. A més, el 2007, la Generalitat Valenciana rebrà, per primera vegada, les dotacions addicionals per a Sanitat acordades amb el govern central socialista en la II Conferència de Presidents -2005.

Per cada pensionista estranger hi ha 30 treballadors estrangers cotitzant mentre per cada pensionista espanyol hi ha 2'6 treballadors espanyols cotitzant.

Per entrar en major detall, hem de saber que els tributs totalment cedits per l'administració central a la Generalitat Valenciana són l'Impost de Patrimoni, l'Impost de Transmissions Patrimonials i Actes Jurídics Documentats, l'Impost de Successions i Donacions, l'Impost Especial sobre determinats mitjans de transport, l'Impost de Vendes Minoristes de determi-

nats hidrocarburs, els Tributs sobre el joc, les Taxes Afectes als serveis traspassats i el 100% de la recaptació líquida dels Impostos Especials d'Electricitat.

Els impostos cedits parcialment per l'Estat són el 40% dels Impostos Especials sobre la cerquesa, sobre productes intermitjos, sobre llavors de tabac, sobre alcohols i begudes derivades i sobre hidrocarburs, així com el 33 % del IRPF i el 40% del IVA corresponent al consum de la Comunitat Valenciana.

En conjunt, per al 2007, el pressupost inicial no consolidat d'ingressos de la Generalitat Valenciana és de 12.893.435.440 euros. El consolidat (que incorpora els ens autònoms, societats mercantils i els ens de dret públic de la Generalitat) ascendeix a la xifra de 14.984.552.790 euros. Molt més de dos bilions de pessetes.

El capítol més important en pes relatiu del pressupost d'ingressos de la Generalitat Valenciana per al 2007 és el d'impostos indirectes (representa un 45,34% del total), que corresponen a la suma de l'IVA, els impostos sobre consums específics i a l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, a causa estos últims, fonamentalment, de les compra-ventes de terrenys i vivendes.

El pes de les finances de la Generalitat en l'economia valenciana converteixen a la institució en la primera empresa valenciana. Sota la seua responsabilitat es troba no sols la gestió d'àmbits clau per a la qualitat de vida dels ciutadans sinó que disposa d'instruments importants per a influir en l'eficiència del conjunt de l'aparell productiu valencià.

Les despeses de la Generalitat Valenciana estan directament relacionades amb el model de distribució de competències de les Comunitats Autònomes. Per tant,

Quasi totes les comunitats autònomes han anat reduïnt el seu deute relatiu en relació al seu PIB, la valenciana ha anat augmentant-lo considerablement, d'un 6'3% en 1995 a un 11,4% en 2007

a més dels serveis administratius comuns, inclouen la gestió de la Sanitat i dels serveis socials de la Seguretat Social, l'Educació, l'Habitatge, l'Ordenació del Territori, el Medi Ambient, el Transport i les infraestructures del transport i les carreteres així com els transports que no siguen d'interés "general" (de tota Espanya).

EL DEUTE DE LA GENERALITAT VALENCIANA.

La gestió pressupostària del govern valencià ha acumulat un deute de 10.759 milions d'euros, la importància del qual no es troba tant en la xifra absoluta, que també és elevada, com en la seua relació amb el nombre d'habitants i amb el creixement econòmic valencià i, sobretot, en que aquesta quantitat no es correspon amb una millora substancial de la qualitat dels serveis públics.

La Generalitat Valenciana és l'administració autonòmica més endeutada d'Espanya i amb diferència, tant respecte del PIB (és a dir, del conjunt de l'economia) com per càpita (pel nombre d'habitants). Per habitant significa que cada valencià, amb els xifrets inclosos, hauria de pagar 2.584'57 euros per a que l'administració autonòmica valenciana

poguera saldar el deute que acumula en l'actualitat. En relació amb el creixement econòmic, el deute valencià significa el 11,4% del PIB, tot segons dades del Banc d'Espanya a 1 de gener de 2007, unes xifres que no incorporen el deute del pressupost consolidat, que és el que inclou les empreses públiques valencianes, ni el deute de tresoreria ni els retards en els pagaments de la Generalitat i que per tant és prou inferior al deute absolut.

Des de 1995, quasi totes les comunitats autònomes han anat reduïnt el seu deute relatiu en relació al seu PIB, -el País Basc té un deute d'un 1'6% del PIB, Múrcia un 2'8%, Andalusia un 5'4% i Catalunya ha passat d'un 7'8% en 1995 a un 7'7% en 2007) però per contra la valenciana ha anat augmentant-lo considerablement, d'un 6'3% en 1995 a un 11,4% en 2007, i sense parar. I no sols augmentant-lo, també ocultant-lo.

És ben sabut que els últims governs valencians del Partit Popular han tingut tendència a mencionar únicament el deute del pressupost de la Generalitat i a oblidar-se de mencionar el deute dels ens autònoms, les societats mercantils i ens de dret públic (a finals de maig de 2007 encara no s'havia fet pública la liquidació de 2006 de les empreses públiques valencianes), que precisament acumulen una part important del deute valencià i que a més s'han multiplicat en número en els últims anys, fins a 48. Entre elles es troben, a més de Ciegsa, RTVV, Projectes Temàtics de la Generalitat Valenciana o la Ciutat de las Arts i les Ciències de València, organismes tan diversos com l'Institut Cartogràfic, Ferrocarrils de la Generalitat, Ports de la Generalitat, l'Institut Valencià de la Vivenda, l'empresa de Sanejament d'Aigües Residuals, l'Institut de la Música, l'IVEX,

Els empleats públics

El número d'empleats públics és un indicador útil per a mesurar la distribució de competències entre les diferents administracions públiques, encara que dependrà del tipus de competència transferida, perquè hi ha algunes, com la sanitat, que exigeixen molts més empleats que altres serveis públics.

En 1980 treballaven a les administracions públiques espanyoles 1.393.340 persones. Des de llavors, sobre tot per l'ensenyament i la sanitat, el número ha augmentat considerablement i han canviat d'adscripció, en especial de l'administració central a les autonòmiques.

En l'actualitat, el nombre d'empleats públics a l'estat espanyol és de 2.460.584 persones i d'eixa quantitat total, el 22,4% està adscrit a l'administració central (Administració General, Forces i cosos de seguretat de l'Estat, Forces Armades, Administració de Justícia, entitats públiques empresarials i organismes públics), el 49,9% a les comunitats autònomes, el 23,8% a l'administració local i el 3,9% a les universitats, segons dades del Butlletí Estadístic del personal al servei de les administracions públiques de juliol de 2006.

A la Comunitat Valenciana hi ha 214.185 empleats públics, dels quals 72.582 es troben a Alacant, 26.000 a Castelló i 115.603 a València. Del total d'empleats públics a la Comunitat Valenciana, 33.919 pertanyen a l'administració pública estatal, 119.817 a l'administració autonòmica, 54.332 a l'administració local i 6.117 a les universitats. En relació amb el conjunt de la població activa, els empleats públics a Espanya signifiquen un 9% mentre que a França signifiquen un 21%, més de 5 milions de persones.

l'Institut Valencià de l'Edificació, SEPIVA, Servei i l'Institut Valencià de Finances.

Cal afegir que, mentre el número d'empreses públiques ha crescut considerablement, la dotació de la Sindicatura de Comptes (l'organisme que té la responsabilitat d'auditar els comptes de la Generalitat) no s'ha incrementat en la mateixa mesura i resulta progressivament més difícil, per no dir del tot impossible, que aquesta institució pugui realitzar amb el major rigor la seua tasca de fiscalització per a la que fou creada per les Corts Valencianes.

FOTO: T. GORRIA

02 El regal de Zaplana

L'anterior president de la Generalitat va deixar un deute de 3500 milions d'euros diferit a 2029.

L'any 2029 els valencians ens trobarem de sobte amb l'obligació de pagar, a més del deute ordinari que ja acumulen els pressupostos consolidats de la Generalitat Valenciana, un deute de prop de 3.500 milions d'euros que, com eixos regals que donen a les bodes, comunions i batejos, portarà una etiqueta en la que dirà "Recurso de Eduardo Zaplana. 02-08-2002". No és la data de la seua comunió, però sí és un acte del que Zaplana va ser padrí. És la data en què el Consell de Ministres, només començar el mes d'agost, aprovà l'acord que va signar ell, com a President de la Generalitat, amb el ministre d'Economia i Hisenda, Rodrigo Rato, pel qual la Generalitat Valenciana rebia l'autorització per a refinançar el 50% del deute que en aquell moment arrossegava, i que era de 6.870 milions d'euros, segons dades del Banc d'Espanya. L'amortització d'aquell deute es va transferir al període 2029-2032 de manera que, així, mentre tant, la càrrega financera quedava reduïda. És la política del "ja ho pagarà el que vinga darrere", i ja vorà com ho fa. Una política com a mínim irresponsable que hipoteca qualsevol projecte de

govern futur que vulga netejar els comptes i fer noves inversions.

El 2029, govern qui governi, haurà de començar a tornar el deute de 3.500 milions d'euros contret pel govern del Partit Popular presidit per Zaplana vint-i-cinc anys enrere. I no serà l'únic pagament perquè enguany al govern de Camps, també del Partit Popular, li arriben les primeres "lletres", per valor de 188 milions d'euros, en concepte de la primera amortització de capital d'un dels diferents deutes milionaris de RTVV, i haurà de refinançar-lo perquè no pot fer-li front per falta de liquidesa.

Aquestes maniobres de demanar préstecs per a pagar altres préstecs no es corresponen, més be es contradiuen de ple, amb el discurs oficial de riquesa creixent i d'eixa, diuen, entrada continua d'inversions atretes pels grans "events" organitzats pel govern valencià. Els comptes no estan clars. De fet, de moment sols hem sentit parlar dels beneficis, parlar, perquè la ciutadania no ha conegut cap evidència concreta, ni cap informe rigorós, que acredite de quina manera revertixen els events mediàtics en l'economia valenciana i, doncs, indirectament, en els serveis públics com la sanitat, l'educació i les ajudes socials. Tal vegada podrien fer-ho, però el fet és que no ho han acreditat i no es veu en la realitat quotidiana.

PROMESES INCOMPLIDES. No és cap novetat que moltes de les inversions i de les despeses en matèria social que el govern del PP anuncia en els Pressuposts de

La Comunitat Valenciana és la comunitat autònoma amb menor despesa per persona en sanitat d'Espanya

la Generalitat cada any es queden en això, en un anunci, perquè al llarg de l'exercici a través de modificacions de crèdit s'ajornen els projectes i els tornem a vore anunciats de nou a l'any següent en el pressuposts convertits en una nova promesa, sumant políticament en lloc de restar per ser promeses antigues no complides.

Anant als fets concrets, la Generalitat Valenciana no ha desenvolupat el Pla d'Infraestructures sanitàries del 2003 ni el programa "Construyendo salud" del 2005. La Comunitat Valenciana és la comunitat autònoma amb menor despesa per persona en Sanitat d'Espanya, segons dades del Ministeri de Sanitat per als Pressuposts 2007. A la Comunitat Valenciana hi ha 2'7 llits d'hospital per cada 1000 habitants mentre Catalunya en té 4'52, Cantàbria en té 4'30 i Madrid 3'51, segons el catàleg nacional d'hospitals del INE. La mitjana espanyola és de 3'59 llits d'hospital per cada mil habitants, que és menys de la meitat del que la OMS recomana i que està molt lluny del que el servei sanitari valencià ofereix en l'actualitat.

Cal dir que el dèficit pressupos-

tari que s'arrossega es deu en part a que, quan varen tindre lloc les transferències competencials, la Comunitat Valenciana estava infradotada de serveis públics (el franquisme havia estat poc generós amb nosaltres) i el sistema de finançament inicial fou per "cost efectiu", és a dir, pel que "costava" mantindre allò que realment se'ns transferia, que era menys del que calia. A aquesta infradotació de partida de la Comunitat Valenciana s'ha d'afegir els insuficients recursos addicionals que es van obtenir en els diversos canvis de sistema de finançament que s'han anat acordant en els últims anys, particularment el darrer, signat pel president Aznar el 2001.

Però tan important com això, que afecta als ingressos, cal dir que també han jugat altres factors en l'evolució del deute de la Generalitat Valenciana, com el fet de no haver aconseguit controlar la despesa corrent (la Generalitat hi destina més del 80% del pressupost), una pressuposició potencial d'ingressos anuals excessivament optimista, incloent conceptes que realment mai es cobraran, i fins i tot una eficiència insuficient en la gestió de recaptació.

A més, en els últims anys han sigut freqüents per part de la hisenda autonòmica els retalls, al llarg de l'exercici, de les quantitats previstes inicialment en els capítols d'inversió. També al final dels exercicis pressupostaris s'ha recorregut en diverses ocasions a l'operació de convertir deute a curt termini -que constava com una operació extrapressupostària- en deute consolidat, incorporant-lo així al capítol d'ingressos financers del pressupost, encara que no estiguera previst en la xifra inicial i reduint, així, el dèficit anual en temes comptables.

També la Generalitat Valenciana, en compte d'emetre directament deute públic i transferir-lo com a fons a les empreses i els ens públics, ha preferit que aquestes empreses recorreguen al mercat creditici, via préstecs, directament, només amb l'aval de la Generalitat.

En definitiva, la tendència a amagar uns desequilibris pressupostaris excessius en les liquidacions anuals del pressupost i les exigències de la UE i del Ministeri d'Economia i Hisenda (per la Llei d'estabilitat pressupostària del govern Aznar) per a que reduís el dèficit, primer, i aconseguís l'equilibri pressupostari després, ha provocat en la gestió de la Generalitat Valenciana la utilització del que molts experts denominen la comptabilitat creativa o enginyeria financera.

EL DEBER ES DE CABALLEROS

03 La transcendència socioeconòmica dels pressupostos públics

La gestió econòmica en el sector públic es fonamenta per al creixement econòmic, també compleix una funció reguladora i sobre tot és d'especial importància la seua funció redistributiva. El instrument fonamental per a possibilitar la redistribució de la renda, pel que fa als ingressos, és el sistema d'impostos i, pel que fa a les despeses públiques, les pensions i els subsidis, així com la prestació de serveis com la sanitat, l'ensenyament o l'atenció a persones majors i dependents.

Quan l'administració central, l'administració autonòmica o l'administració local -que totes tres són Estat- faciliten aquests serveis gratuïtament o a preus inferiors al cost, augmenten la renda real o la capacitat real de consum dels beneficiats i contribueixen a una societat més solidària. En la mesura en que el ciutadà pot fer ús d'uns serveis públics amplis i de qualitat, es pot dir que hi ha una redistribució de la renda més efectiva i equitativa.

La política social segueix introduint una diferència substantiva en el risc de pobresa dels ciutadans de qualsevol país. Les transferències socials tenen un impacte reductor demostrat sobre el risc de pobresa. De fet, la taxa de pobresa (el percentatge de persones sota el nivell del 50% de la renda mitja disponible neta) del total dels països de la UE-15 passaria del 15% al 39% si s'eliminaren per complet les prestacions socials i al 24% si s'eliminaren totes les transferències a excepció de les pensions.

Les transferències socials tenen un impacte reductor demostrat sobre el risc de pobresa

Els diferents graus de despesa pública en distints països, la política social, no s'explica sols per circumstàncies històriques, institucionals o econòmiques, sinó també ideològiques. De fet han sigut raons ideològiques, traduïdes en un major compromís social, les que varen portar a la majoria dels governs europeus durant les dècades posteriors a la fi

de la segona Guerra Mundial, a incrementar la despesa pública en polítiques de protecció social i mantenir-la així fins a la dècada de 1990. Han sigut també pressions politico-ideològiques conservadores contra la considerada excessiva dimensió del sector públic les que han conduït a trencar la tendència a l'alça de les despeses socials. Ara la globalització està provocant que la despesa pública s'haja vist reduïda en els últims anys, i s'haja trencat la dinàmica encetada després de la II Guerra Mundial.

En Espanya, la despesa pública entre 1970 i 1990 significava un 31,6% del PIB. Entre 1991 i 1995 va pujar significativament a un 45,4%, però va baixar progressivament des d'aquell any fins a situar-se en 2002 en un 39,9%, una important baixada, no tant en termes absoluts com en relació al creixement econòmic, al que no acompanyen al mateix ritme, tot i que en els últims anys i en especial amb la Llei de Dependència les xifres augmentaran. Ara la despesa pública es troba entre un 40% i un 50% del PIB en Europa.

LA REDISTRIBUCIÓ DE LA RENDA A LA COMUNITAT VALENCIANA. Sense necessitat de que hi haja una reducció de la despesa social en xifres absolutes, si l'economia creix i la despesa no ho fa al mateix ritme, relativament la despesa es veu reduïda i eixa està seguint la tendència actual a la Comunitat Valenciana. Tot ignorant la importància dels impostos en la redistribució de la renda i per tant en la possibilitat de reduir la pobresa, diferents governs del Partit Popular, a la Generalitat Valenciana i a Ajuntaments, per exemple a Alboraya, han insistit en el lema i promesa electoralista de baixar els impostos, com si aquesta mesura fora un benefici per als ciutadans.

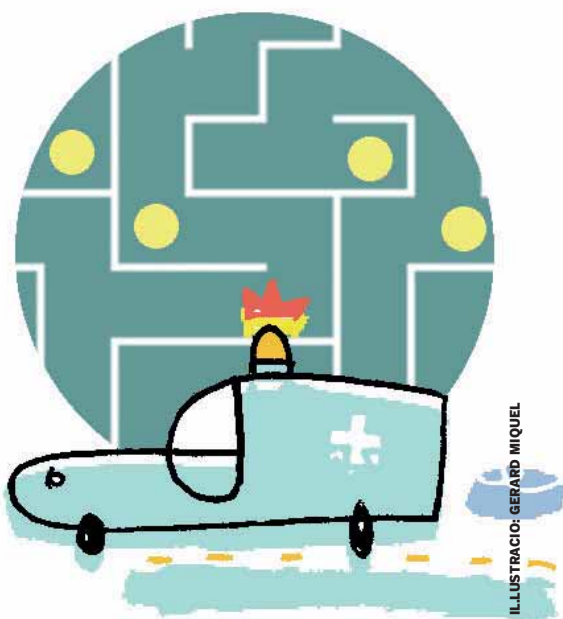
Per si açò no fora suficient, precisament els impostos que ha reduït enguany la Generalitat Valenciana són aquells la reducció dels quals beneficia en major mesura a les rendes altes, als que més tenen: l'impost de successions i el de donacions, que tenen especial rellevància econòmica per a aquells que més quantitats de diners i de patrimoni hereten, de forma que es beneficia les grans fortunes en detriment del benes-

tar que podria repartir-se amb eixos impostos invertint-los en la millora dels serveis públics per a tots.

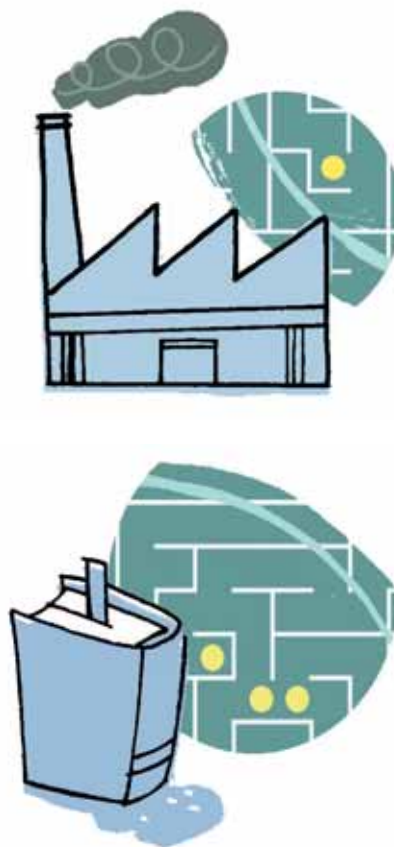
La pròpia Generalitat Valenciana, en el document dels Pressuposts 2007 no té cap vergonya a dir que "aquestes mesures han provocat en la previsió d'ingressos per aquests conceptes un 70% de baixada dels ingressos procedents de l'impost de successions i un 62'7% del de donacions", que són, en xifres absolutes, per al 2007, exactament 256.848.341 d'euros i 20.692.000 d'euros respectivament.

Resulta significatiu també fins a quin punt algunes de les desgravacions de l'IRPF anunciades pel govern valencià no són més que anuncis publicitaris sense repercussió real en l'economia dels valencians. Les deduccions, per posar un exemple, per reforma de la vivenda, són fins a un màxim de 96 euros, i a més, segons posa la lletra menuda, sol se poden desgravar en cas que la vivenda estiga inclosa en un pla especial de reforma interior de la ciutat, o siga pràcticament mai. Dóna que pensar que de les desgravacions anunciades com beneficioses per a tots, en realitat no se'n puga beneficiar quasi ningú.

L'Agència Tributària valenciana és una assignatura pendent. Introduïda en l'Estatut d'Autonomia Valenciana, aquesta proposta socialista es concretaria en una sola agència, consorciada amb l'administració central, que permetria una finestra única i que el Govern valencià disposara en tot moment d'informació sobre la recaptació. Però, la contrapropo-

ILLUSTRACIÓ: GERARD MIQUEL

ta del PP es concreta en dos agències tributàries, una estatal i un'altra valenciana, amb el cost que suposa la duplictat. La qüestió és que després de l'aprovació de l'Estatut hi haurà que vore quan de temps ha de passar abans que l'agència siga una realitat.